

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด : ศึกษากรณีเขตเทศบาลตำบลหนองตาก อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร มีแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ประวัติของตำบลหนองตาก
2. ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด
3. นโยบายรัฐบาลในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
4. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดการวิจัย

ประวัติของตำบลหนองตาก

เหตุที่ได้ชื่อ “หนองตาก” เพราะเมื่อสมัยก่อนได้มีนักปราชญ์ชาวบ้านชื่อ “ตาก” ซึ่งเป็นผู้ที่มีความถนัดในการทำเครื่องปั้นดินเผา เช่น หม้อ ไห และภาชนะอื่น ๆ ได้คัดเลือกดินที่เหมาะสมกับการทำเครื่องปั้นดินเผาที่บริเวณหนองน้ำแห่งหนึ่ง ซึ่งปัจจุบันสันนิษฐานว่า น่าจะอยู่บริเวณบ้านป้านหม้อ บ้านบึงชนัง หมู่ที่ 3 ตำบลเทพนิมิต อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร (เดิมตำบลเทพนิมิตเป็นส่วนหนึ่งของตำบลหนองตากและได้แยกออกเป็นตำบลเทพนิมิต ตามประกาศกระทรวงมหาดไทยเมื่อประมาณ พ.ศ.2524) ซึ่งหนองน้ำที่ปราชญ์ชาวบ้านชื่อ “ตาก” ใช้ดินปั้นเครื่องปั้นดินเผา ชาวบ้านและผู้คนที่สัญจรไปมาจึงเรียกบริเวณดังกล่าวว่า “หนองตาก”

ตำบลหนองตาก เป็นตำบลหนึ่งใน 5 ตำบล ที่อยู่ภายใต้การปกครองท้องที่ของอำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร จากประวัติการก่อตั้งพื้นที่ไม่มีหลักฐานปรากฏแน่ชัดว่าก่อตั้งมาเมื่อใด ปัจจุบันแบ่งการปกครองออกเป็น 10 หมู่บ้าน และได้รับการยกฐานะจากสภาตำบลหนองตาก เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาก มีฐานะเป็นนิติบุคคลเมื่อวันที่ 19 มกราคม 2539 ตามประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่มที่ 113 ตอนที่ 9 ลงวันที่ 30 มกราคม พ.ศ.2539 และมีผลใช้ในวันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2539 และได้ยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลหนองตาก ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 25 กรกฎาคม 2551

สภาพทั่วไป

เทศบาลตำบลหนองตาก ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของจังหวัดจันทบุรี ห่างจากตัวจังหวัดจันทบุรี ประมาณ 70 กิโลเมตร และห่างจากที่ว่าการอำเภอโป่งน้ำร้อน ประมาณ 29 กิโลเมตร อยู่ห่างจากทางหลวงหมายเลข 317 (จันทบุรี – สระแก้ว) ประมาณ 15 กิโลเมตร มีถนนสายตามูล – คลองใหญ่ ผ่านตำบลและเชื่อมติดต่อกับทางหลวงหมายเลข 317 ถนนสายพังงอน – จางวาง ประมาณ 16 กิโลเมตร โดยมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อดำบลสะตอน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี โดยมีแนวเขตเริ่มต้นจากบริเวณพิกัด 108524 ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือผ่านเขาละพี บริเวณพิกัด 136539 ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ บริเวณพิกัด 144552 ไปทางทิศตะวันออก ถึงช่องโหล้ง บริเวณพิกัด 177564 รวมระยะทางด้านทิศเหนือประมาณ 8 กิโลเมตร

ทิศตะวันออก ติดต่อดำบลสะตอน อำเภอสะตอนและตำบลเทพนิมิต อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยมีแนวเขตเริ่มต้นจากช่องโหล้ง บริเวณพิกัด 177564 ลงไปทางทิศใต้ตามแนวคลองด่าน และคลองตาต้า ผ่านเขาโกน บริเวณพิกัด 188478 ลงไปทางทิศใต้ผ่านเขามะละกอและเขาคั่น ตามแนวคลองเร็ว บริเวณพิกัด 206372 รวมระยะทางด้านทิศตะวันออกประมาณ 25 กิโลเมตร

ทิศใต้ ติดต่อดำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยมีแนวเขตเริ่มต้นจากคลองเร็ว ไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือตามแนวคลองขนุน บริเวณพิกัด 195419 ไปทางทิศตะวันตก ผ่านคลองกล้วยคลา บริเวณพิกัด 097393 รวมระยะทางด้านทิศใต้ ประมาณ 13 กิโลเมตร

ทิศตะวันตก ติดต่อดำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน และตำบลทรายขาว อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี โดยมีแนวเขตเริ่มต้นจากคลองกล้วยคลา บริเวณพิกัด 097393 ไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ผ่านถนนพังงอน – จางวาง ตามแนวคลองกวาง บริเวณพิกัด 088420 ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ผ่านถนนตามูล – คลองใหญ่ ผ่านคลองกันทิม บริเวณพิกัด 143467 ไปทางทิศเหนือตามแนวคลองกันทิม บริเวณพิกัด 108524 รวมระยะทางด้านทิศตะวันตกประมาณ 19 กิโลเมตร

เนื้อที่

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาก มีเนื้อที่ 80,150 ไร่ หรือ 128.24 ตารางกิโลเมตร โดยประมาณ เป็นเขตเทศบาลตำบลหนองตากทั้งหมด

ลักษณะภูมิประเทศ

ตำบลหนองตากมีสภาพทางกายภาพที่เป็นภูเขา และที่ราบลุ่ม เหมาะแก่การทำการเกษตร อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร หนอง คลองและบึง ประชากรส่วนมากประกอบอาชีพเกษตรกรรม คือ ทำสวนผลไม้ ทำไร่ ทำนา เลี้ยงสัตว์ และรับจ้างทั่วไป

ประชากร

ประชากรทั้งสิ้น 8,791 คน แยกเป็น ชาย 4,547 คน หญิง 4,244 คน มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 2,926 ครัวเรือน

การบริหารพื้นฐาน

การคมนาคม

- ถนนลาดยาง	4	สาย
- ถนน คสล.	9	สาย
- ถนนหินคลุก	2	สาย
- ถนนลูกรัง	11	สาย

การโทรคมนาคม

- ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข	-	แห่ง
- โทรศัพท์สาธารณะ	13	แห่ง
- สถานีโทรคมนาคมอื่นๆ	-	แห่ง

การไฟฟ้า

มีไฟฟ้าครบทุกหมู่บ้านแต่ยังไม่ครบทุกครัวเรือน

แหล่งน้ำธรรมชาติ

- แม่น้ำ	1	สาย
- ลำน้ำ ลำห้วย	13	สาย
- บึง หนองและอื่นๆ	7	สาย

แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

- ฝาย	24	แห่ง
- บ่อน้ำตื้น	2	แห่ง
- บ่อโยก	6	แห่ง
- ประปาหมู่บ้าน	6	แห่ง
- อ่างเก็บน้ำฝน	10	แห่ง

- สระน้ำ	4	แห่ง
- ท่อลอดเหลี่ยม คสล.	3	แห่ง

สาธารณะสุข

- โรงพยาบาลของรัฐ ขนาด - เต็ยง	-	แห่ง
- สถานีอนามัยประจำตำบล/ หมู่บ้าน	3	แห่ง
- สถานพยาบาลเอกชน	1	แห่ง
- ร้านขายยาแผนปัจจุบัน	-	แห่ง
- อัตราการมีและใช้ส้วมราดน้ำ ร้อยละ 100 %		

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- สถานีตำรวจและจุดตรวจต่าง ๆ	5	แห่ง
- สถานีดับเพลิง	-	แห่ง

ข้อมูลอื่นๆ

ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ ประกอบด้วย ป่าไม้มีค่ามากมาย เช่น ไม้ยาง , ไม้ตะเคียน , ไม้ตะแบก , ไม้มะค่า , ไม้แดง , ไม้ประดู่ และแรหิน

ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด

ยาเสพติดมีส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลหลายอาชีพ จึงมีผู้ให้ความหมายแตกต่างกัน ตามความเกี่ยวพันของยาเสพติดที่มีต่อวิชาชีพของบุคคลนั้น ๆ เช่น ยาเสพติดใน

ความหมาย ของเภสัชกร คือ สิ่งทีก่อให้เกิดพิษเรื้อรัง และปรากฏอาการของโรคอย่างชัดเจน ภายหลังเมื่อหยุดเสพ แต่

ความหมาย ในทัศนะของนักสังคมสงเคราะห์ คือสิ่งทีก่อให้เกิดความเดือดร้อนในสังคม

ความหมาย ในทัศนะของนักกฎหมาย คือสิ่งทีทำให้เกิดพิษ และพิษของมันเป็นต้นเหตุแห่งอาชญากรรมด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงพอให้ความหมายโดยทั่วไปและความหมายตามกฎหมายดังนี้

ส่วนพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีสำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด(2545) ได้ให้สรุปความหมายของยาเสพติดคือ สารหรือยาทีอาจเป็นผลิตภัณฑ์ของธรรมชาติหรือจากการสังเคราะห์ ซึ่งเมื่อบุคคลใดเสพหรือรับเข้าสู่ร่างกายซ้ำๆ กันแล้ว ไม่ว่าโดยวิธีการใด ๆ เป็นช่วงระยะ ๆ หรือนานติดต่อกันก็ตามจะทำให้บุคคลนั้นต้องตกอยู่ใต้อิทธิพลของสารนั้น ทางด้านจิตใจหรือรวมทั้งทางด้านร่างกายและอาจต้องเพิ่มปริมาณการเสพยาขึ้นเรื่อยๆ จนทำให้สุขภาพของผู้เสพ

นั้นเสื่อมโทรมลง ประการสำคัญ เมื่อถึงเวลาอยากเสพแล้วไม่ได้เสพและจะมีอาการผิดปกติทางด้านจิตใจหรือรวมทั้งทางด้านร่างกาย เมื่อไม่ได้เสพ

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 (2522 ; อ้างถึงใน พ.ต.ท. จรัส จิตเจริญกุล. 2544:12) ให้นิยามของยาเสพติดให้โทษว่า "ยาเสพติดให้โทษ" หมายถึง ยา หรือ สารเคมีหรือวัตถุชนิดใดๆ หรือพืช ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกาย ไม่ว่าจะโดยวิธีกิน ดม สูบ หรือ ฉีดแล้วจะทำให้เกิดผลต่อร่างกาย และจิตใจ ในลักษณะสำคัญ ดังนี้

1. ต้องเพิ่มขนาดการเสพมากขึ้นเรื่อย ๆ
2. มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกาย และจิตใจ อย่างรุนแรง ตลอดเวลา
3. เมื่อถึงเวลาเสพแต่ไม่ได้เสพ จะทำให้เกิดอาการขาดยา
4. สุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง

สิ่งเสพติด หรือที่เรียกกันว่า "ยาเสพติด" ในความหมายของ องค์การอนามัยโลก (World Health Organization or WHO) จะหมายถึงสิ่งที่เสพเข้าไปแล้วจะเกิดความต้องการทั้งทางร่างกาย และจิตใจต่อไปโดยไม่สามารถหยุดเสพได้ และจะต้องเพิ่มปริมาณมากขึ้นเรื่อยๆ จนในที่สุด จะทำให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บต่อร่างกายและจิตใจขึ้น

ปัจจุบันนี้สิ่งเสพติดนับว่าเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ เพราะสิ่งเสพติดเป็นบ่อเกิดของปัญหาอื่นๆ หลายด้าน นับตั้งแต่ ตัวผู้เสพเองซึ่งจะเกิดความทุกข์ ลำบากทั้งกายและใจ และเมื่อหาเงินซื้อยาไม่ได้ก็อาจจะก่อให้เกิดอาชญากรรมต่างๆ สร้างความเดือดร้อนให้พ่อแม่พี่น้อง และสังคม ต้องสูญเสีย เงินทอง เสียเวลาทำมาหากิน ประเทศชาติต้องสูญเสียแรงงานและสูญเสียเงินงบประมาณในการปราบปรามและรักษาผู้ติดสิ่งเสพติด และเหตุผลที่ทำให้ สิ่งเสพติดเป็นปัญหาสำคัญของประเทศอีกข้อหนึ่งคือ ปัจจุบันมีผู้ติดสิ่งเสพติดเพิ่มมากขึ้นทั้งนี้ยังไม่รวมถึงจำนวนผู้ติด บุหรี่ สุรา ซา กาเฟ

ประเภทของยาเสพติด

วัตถุเสพติด หมายถึง สารเคมีหรือวัตถุใดๆ ที่มีผลต่อร่างกาย ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ พฤติกรรมและทำให้เกิดการเสพติด สามารถจำแนกออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. ยาเสพติดให้โทษ หมายถึง สารเคมีหรือวัตถุใดๆ เมื่อรับเข้าสู่ร่างกายแล้วทำให้เกิดผลเสียต่อ ร่างกายและจิตใจ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเป็นลำดับ มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจ และสุขภาพทั่วไปจะทรุดโทรม ตัวอย่างเช่น ยาบ้า เฮโรอีน โคเคน กัญชา เป็นต้น

การแบ่งประเภทของยาเสพติดให้โทษ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ได้แบ่งยาเสพติดให้โทษออกเป็น 5 ประเภท คือ

ประเภท 1 ยาเสพติดให้โทษร้ายแรง เช่น เฮโรอีน แอมเฟตามีน

ประเภท 2 ยาเสพติดให้โทษทั่วไป เช่น มอร์ฟีน โคเคน ฟีนยา

ประเภท 3 ยาเสพติดให้โทษที่มียาเสพติดให้โทษ ประเภท 2 เป็นส่วนผสมอยู่ด้วย ตามที่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับยาไว้ เช่น ยาแก้ไอผสมโคเคอิน

ประเภท 4 สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดประเภท 1 หรือประเภท 2 เช่น อาเซติก แอนไฮไดรด์ (acetic anhydride) อาเซทิล คลอไรด์ (acetyl chloride) และเอทิลลิซีนไดอะซิเตต (ethylidene diacetate)

ประเภท 5 ยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าอยู่ในประเภท 1 ถึงประเภท 4 เช่น กัญชา พืชกระท่อม และเห็ดจิ๋วควาย

2. วัตถุออกฤทธิ์ หมายถึง สารเคมีหรือวัตถุใด ๆ ซึ่งมีผลต่อระบบประสาทส่วนกลาง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพจิตใจ ของผู้ที่ได้รับสารเหล่านี้ ตัวอย่างเช่น เคตามีน (ยาเค) อัลปราโซแลม ไดอะซีแพม เป็นต้น

การแบ่งประเภทของวัตถุออกฤทธิ์ตาม พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.2518 มีการจัดแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

ประเภท 1 มีอันตรายร้ายแรง มีประโยชน์ในด้านการแพทย์บ้างแต่น้อยหรือไม่มีเลย เช่น เมสคาลิน จิเซบิ ทั้งนี้ให้รวมทั้งวัตถุที่มีชื่อทางเคมีอย่างเดียวกันแต่เรียกชื่ออย่างอื่น เกลือของวัตถุดังกล่าวและวัตถุตำรับใด ๆ ที่มีวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 1 ประสมอยู่ด้วย

ประเภท 2 มีอันตรายมาก และมีประโยชน์น้อยในด้านการแพทย์ เช่น เซโคบาร์บิทัล เฟนเตอร์มิน ทั้งนี้ให้รวมทั้งวัตถุที่มีชื่อทางเคมีอย่างเดียวกัน แต่เรียกชื่ออื่น เกลือของวัตถุดังกล่าว และวัตถุตำรับใด ๆ ที่มีวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 ประสมอยู่ด้วย

ประเภท 3 มีอันตรายมากเช่นกัน แต่ก็มีประโยชน์ในทางการแพทย์มาก เช่น เฟนโตนบาร์บิทัล เมโพรบาเมท ทั้งนี้ให้รวมทั้งวัตถุที่มีชื่อทางเคมีอย่างเดียวกัน แต่เรียกชื่ออื่น เกลือของวัตถุดังกล่าว และวัตถุตำรับใด ๆ ที่มีวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 3 ประสมอยู่ด้วย

ประเภท 4 มีอันตรายน้อย แต่ยังมีบ้าง และมีประโยชน์มากในด้านการแพทย์ เช่น ไดอะซีแพม (diazepam) ฟิโนบาร์บิทัล เว้นแต่ฟิโนบาร์บิทัลที่ปรุงผสมอยู่ในตำรับยาที่มีความมุ่งหมายสำคัญ เพื่อบรรเทาอาการหอบหืด โดยมีปริมาณของฟิโนบาร์บิทัลสำหรับรับประทาน หรือสูดทางทวารหนัก ครั้งละไม่เกิน 15 มิลลิกรัม

3. สารระเหย หมายถึง สารประกอบอินทรีย์เคมี ที่ได้จากน้ำมันปิโตรเลียมและก๊าซธรรมชาติ เป็นสารที่ระเหยได้ง่ายในอุณหภูมิห้อง สารเหล่านี้ใช้เป็นส่วนผสมในผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมทั่วไป เช่น อะซิโตน ทินเนอร์ แลคเกอร์ กาวยาง เป็นต้น

ความหมายของการป้องกันยาเสพติด

การป้องกันยาเสพติด หมายถึง การให้การศึกษ่า ข่าวสาร ความรู้ และข้อมูลในเรื่องคุณภาพชีวิต ยาและยาเสพติด ตลอดจนการป้องกันตนเอง ครอบครัว และชุมชน ให้รอดพ้นจากยาเสพติด ด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันให้ประชาชนไม่ใช้ยาเสพติด ถึงแม้จะประสบปัญหาต่าง ๆ รวมทั้งการปรับปรุงสภาพแวดล้อมใกล้ตัวที่มีส่วนผลักดันให้ใช้ยาเสพติดควบคู่กันไปด้วย

การป้องกันและแก้ไขตนเองจากยาเสพติด

เยาวชนจำนวนไม่น้อยที่ตกเป็นทาสของยาเสพติด อันเนื่องมาจากสาเหตุต่างๆ อาทิ ความอยากรู้อยากลอง ความต้องการให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เป็นต้น ดังนั้น การป้องกันและแก้ไขตนเองของเยาวชนให้ปลอดภัยจากปัญหายาเสพติดสามารถกระทำได้โดย

1. เยาวชนศึกษาหา ความรู้เกี่ยวกับโทษและพิษภัยของยาเสพติด

ปัจจุบันการแพร่ระบาดของ ยาเสพติดได้ขยายวงกว้างไปสู่ประชาชนกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ได้แก่ นักเรียน นักศึกษา เกษตรกร ผู้ใช้แรงงาน คนขับรถบรรทุก ผู้ให้บริการในสถานเริงรมย์ หรือแม้แต่ดาราศิลปิน จนทำให้ดูเหมือนว่าปัญหายาเสพติดคลืบคลานเข้ามาใกล้ตัวทุกที ยาเสพติดที่แพร่ระบาดมีหลายชนิด และได้พัฒนารูปแบบการด้า การเสพที่แบบยลขึ้น นอกจากนี้ ยังมีชื่อเรียกเฉพาะในกลุ่มผู้เสพ โดยมักเรียกชื่อตามสรรพคุณของยานั้น ตามความเชื่อที่ถ่ายทอดกันมา เช่น แอมเฟตามีน มีชื่อเรียก "ยาบ้า" "ยาขยัน" "ยาแก้ง่วง" หากเยาวชนไม่มีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ประกอบกับความอยากรลอง หรือสาเหตุอื่น ๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น อาจทำให้เยาวชนหันไปลองใช้ หรือถูกหลอกให้ใช้ยาเสพติดด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ซึ่งเป็นก้าวแรกของการนำไปสู่การติดยาเสพติด การศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดไม่ว่าจะเป็นโทษพิษภัย สถานการณ์การแพร่ระบาด สาเหตุที่ชักนำไปสู่การเสพยาเสพติดจะช่วยให้เยาวชนรู้เท่าทัน และปลอดภัยจากยาเสพติดรวมทั้งการถูกหลอกให้กระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดด้วยในยุคของข้อมูลข่าวสารและความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่มีการพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้มีประสิทธิภาพสูงในการส่งข้อมูลข่าวสาร ทำให้การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารมีหลายรูปแบบและรวดเร็ว การศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดจึงทำได้หลายวิธี นอกเหนือจากการศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย อาทิ การรับความรู้และข่าวสารต่าง ๆ จากหนังสือพิมพ์ วิทยุหรือโทรทัศน์แล้วนำมาพิจารณาไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล จะทำให้เยาวชนเกิดความรู้ความเข้าใจในโทษภัยและสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างทันยุค ทันเหตุการณ์

2. มีความภูมิใจโดยนับถือตนเอง

ชีวิตของแต่ละคนย่อมมีค่าตราบน้ำหนักที่ได้ใช้ชีวิตเพื่อให้เกิดผลดี โดยการทำงานหรือการกระทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายๆ อย่างตามความรู้ ความสามารถที่มีอยู่ ชีวิตคนเราจึงมีคุณค่าอย่างมาก ทั้งในแง่คุณค่าของตัวเองและคุณค่าที่มีต่อคนอื่น ต่อครอบครัว ต่อชุมชนและต่อสังคม เยาวชนจงภูมิใจและรับรู้ว่าคุณค่าเมื่อมีชีวิตมีค่าก็ไม่ต้องทำลายหรือบั่นทอนความสามารถของตนเองด้วยการกระทำที่เสื่อมเสีย เช่น การติดอบายมุข ยาเสพติด เพราะจะเป็นสาเหตุที่นำความเสื่อมเสียมาสู่ตนเองและส่วนรวม

3. สำนึกในบทบาทหน้าที่ของตน

ในการดำเนินชีวิตของแต่ละคน ย่อมมีบทบาทหน้าที่ที่มากกว่าหนึ่งบทบาท และแตกต่างกันไปตามสภาพที่ได้รับ เช่น บทบาทลูก พี่น้อง นักเรียน นักศึกษา เพื่อสมาชิกในสังคม เยาวชนควรมีความสำนึกในคุณค่า ในบทบาทหน้าที่ของตนเองและประพฤติดั้งแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ตามกฎหมาย ข้อบังคับของสังคม เช่น เยาวชน ในบทบาทลูกและนักเรียน ควรเชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ ครู อาจารย์ ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนประพฤติดั้งแต่สิ่งที่ดีงาม เยาวชนในบทบาทสมาชิกในสังคม ควรประพฤติตนเป็นพลเมืองดี ไม่ละเมิดกฎหมาย ช่วยสอดส่องดูแลความสงบเรียบร้อยของสังคม การสำนึกในบทบาทหน้าที่จะช่วยให้เยาวชนประสบความสำเร็จในชีวิต

4. ทำจิตใจให้ร่าเริงแจ่มใส

มนุษย์เลือกเกิดไม่ได้ แต่สามารถเลือกดำเนินชีวิตได้ การเข้าใจในการดำเนินชีวิต ยอมรับความเป็นจริง พอใจในสิ่งที่ตนมี ตนเป็นอยู่และใช้ในชีวิตที่มีอยู่นั้นให้เกิดประโยชน์ ทำจิตใจให้ร่าเริงแจ่มใส มองโลกในแง่ดี จะทำให้เยาวชนมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญยิ่งต่อการดำเนินชีวิต เพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จ

5. เลือกคบเพื่อนที่ดี

ในโลกแห่งความเป็นจริง เยาวชนต้องพบปะบุคคลมากมาย มีทั้งดีและไม่ดี การคบเพื่อนและบุคคลต่าง ๆ เยาวชนควรรู้จักเลือกคบเพื่อน และนำแต่สิ่งที่ดีของเพื่อนเหล่านั้นมาปรับใช้กับชีวิตของตนเอง ต้องรู้จักปฏิเสธ เช่น การพูดปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนให้ลองยาเสพติด เป็นต้น

6. ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

เวลาเป็นทรัพยากรที่มีค่าอย่างหนึ่งของมนุษย์ นอกจากเวลาที่ใช้ไปในการทำงาน และการศึกษาเล่าเรียนแล้ว ทุกคนย่อมมีเวลาว่างเพื่อการพักผ่อน การพักผ่อนเป็นสิ่งจำเป็นต่อร่างกาย แต่ถ้าปล่อยให้เวลาล่วงเลยไปโดยไม่ทำอะไรเลยเท่ากับใช้เวลาไปอย่างไม่มีคุณค่า ยิ่งกว่านั้นหากใช้เวลาว่างในสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์จะก่อให้เกิดโทษทั้งต่อตนเองและสังคม เช่น การเล่นอบายมุข การมั่วสุมเสพยาเสพติด เป็นต้น เยาวชนจึงควรใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์แก่ตนเอง ครอบครัวและสังคมการใช้

เวลาวางให้เป็นประโยชน์แก่ตนเอง อาจทำได้โดยการออกกำลังกาย การอ่านหนังสือ ฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ การทำงานพิเศษ ทำงานอดิเรก เช่น วาดภาพ เล่นดนตรี สะสมแสตมป์ เป็นต้นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์แก่ครอบครัว อาจทำได้โดยการทำงานบ้าน การทำสวนครัว การปรับปรุงซ่อมแซมบ้านเรือนและเครื่องใช้ในบ้าน เป็นต้นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์แก่สังคม อาจทำได้โดยเข้าร่วมกิจกรรมค่ายอาสาพัฒนาท้องถิ่น โรงเรียน วัดหรือสถานที่สาธารณะ หรืออาสาเป็นผู้นำเยาวชน เป็นต้น

7. รู้จักแก้ไขปัญหาวีชีวิตไปในทางที่ถูก

ในการดำเนินชีวิตไม่มีใครที่จะไม่มีปัญหาอาจมีมากบ้างน้อยบ้าง แตกต่างกันไปเท่านั้นเอง ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นสามารถแก้ไขได้หากเยาวชนกล้าเผชิญปัญหา และรู้จักแก้ไขปัญหาคด้วยความคิดไตร่ตรองด้วยเหตุผล แต่ถ้าเยาวชนหลีกเลี่ยงปัญหาด้วยการหนีไปพึ่งยาเสพติดหรือทางเลื่อมอื่น ๆ นั้นไม่ใช่ทางออกของการแก้ไขปัญหา กลับจะเป็นการสร้างปัญหาให้กับตนเอง ครอบครัวและสังคม

8. ปรึกษาผู้ใหญ่เมื่อมีปัญหา

ปัญหาวีชีวิตต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ในการดำเนินชีวิต เช่น ปัญหาการศึกษาเล่าเรียน ปัญหาการคบเพื่อน ปัญหาครอบครัว รวมทั้งปัญหายาเสพติด หากไม่สามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาลำพังนี้ได้ด้วยตนเอง เยาวชนสามารถขอคำปรึกษา และความช่วยเหลือได้จากบุคคลใกล้ชิด ได้แก่ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ญาติผู้ใหญ่ในครอบครัว ครู อาจารย์ หรือแม้แต่แพทย์ ผู้นำในชุมชน พระ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ได้อีกด้วย บุคคลต่างๆ เหล่านี้ มีความยินดีที่จะให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหาวีของเยาวชน ดังนั้นหากเยาวชนมีปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยตนเอง จึงควรปรึกษาผู้ใหญ่ทันที แทนที่จะหลีกเลี่ยงปัญหาหรือแก้ไขปัญหาวีด้วยวิธีที่ไม่ถูกต้อง

การป้องกันและแก้ไขครอบครัวของตนเอง จากปัญหายาเสพติด

ครอบครัวเป็นสถาบันแรกของสังคมที่ทุกคนได้มีโอกาสสัมผัสในเบื้องต้น จึงใกล้ชิดและมีความหมายกับทุกคนมาก สังคมจะดีหรือไม่ดีให้ดูที่ครอบครัว หากครอบครัวดีมีความเข้าใจกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว สังคมนั้นก็จะมีแต่ความสงบ ปัญหาต่าง ๆ ก็มีน้อย โดยเฉพาะปัญหายาเสพติดซึ่งส่วนมากจะเกิดในครอบครัวที่มีปัญหาครอบครัวแตกแยก หรือครอบครัวที่ขาดการเอาใจใส่ดูแลจากคนในครอบครัวด้วยกัน จากข้อมูลการวิจัยหลาย ๆ แห่งพบว่า สาเหตุของการติดยาเสพติดอย่างหนึ่งที่สำคัญคือ สาเหตุจากความกดดันในครอบครัว ทำให้เยาวชนหนีไปพึ่งยาเสพติดไม่ว่าจะเป็นกรณีใด เช่น พ่อแม่ทะเลาะกันทุกวัน พ่อแม่หย่าร้างกัน พ่อแม่ไม่เข้าใจลูก หรือพ่อแม่แสดงออกในทางรักลูกไม่เท่ากันการที่จะดูแลครอบครัวให้ปลอดภัยจากยาเสพติดได้นั้น คนใน

ครอบครัวซึ่งใกล้ชิดที่สุดช่วยกันดูแลจะได้ผลดีกว่า ดังนั้นบทบาทของแต่ละคนในครอบครัวที่จะพึงปฏิบัติต่อกัน จึงนับว่าเป็นเรื่องสำคัญที่สุด ดังนั้น ในฐานะที่ตัวเราเป็นสมาชิกคนหนึ่ง ในครอบครัวไม่ว่าเราจะอยู่ในฐานะใด เช่น พ่อ แม่ ลูก พี่หรือน้องก็ตาม เราจะต้องมีบทบาทต่อครอบครัวของเรา จะช่วยครอบครัวของเราได้อย่างไร เพื่อให้สมาชิกภายในครอบครัวของเรามีภูมิคุ้มกันให้ปลอดภัยจากการติดยาเสพติด

1. สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว

สามี ภรรยา ต้องมีความรัก ความเข้าใจต่อกัน ปรึกษาหารือกันเมื่อมีปัญหาในครอบครัว ไม่ผลักระให้เป็นหน้าที่ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งรับผิดชอบ โดยเฉพาะเรื่องลูก ๆ และไม่ควรทะเลาะเบาะแว้งให้ลูกเห็น พ่อ แม่ ต้องใช้เวลา ให้ความรัก ความอบอุ่น แก่ลูก ๆ เป็นเพื่อนที่ดี เป็นที่ปรึกษาที่ดีแก่ลูก ๆ เมื่อใดที่ลูกมีปัญหา ควรช่วยเหลือหาทางออกให้ อย่าใช้วิธีดุด่าว่ากล่าวซ้ำเติม จะทำให้ลูกเกิดความกดดันมากยิ่งขึ้น และไม่กล้าที่จะเล่าความจริงให้พ่อแม่ฟัง พี่ น้อง ต้องรักกัน ช่วยเหลือกัน มีปัญหาอะไรต้องปรึกษาหารือกัน ช่วยกันหาทางออกในทางที่ถูกต้อง ไม่มีความลับต่อกัน

2. รู้จักบทบาทหน้าที่ของตัวเองในการเป็นสมาชิกของครอบครัว

พ่อ แม่ มีหน้าที่ในการเลี้ยงลูก อบรมสั่งสอนลูกให้เป็นคนดี ลูก ๆ มีหน้าที่ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพ่อแม่ ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนให้สำเร็จ ช่วยเหลือภาระงานภายในครอบครัวเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น งานบ้าน หรือช่วยเลี้ยงน้อง เป็นต้น รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัว เช่น เล่นกีฬา คนตรี ทำสวนครัว ฯลฯ ช่วยสอดส่องดูแล ไม่ให้สมาชิกในครอบครัวกระทำให้สิ่งที่ผิด มั่วสุ่มยาเสพติด หรืออบายมุขอื่นๆ

การป้องกันและแก้ไขชุมชนของตนเองให้ปลอดภัยจากปัญหายาเสพติด

เพียงการป้องกันตนเองและครอบครัวให้ปลอดภัยจากปัญหายาเสพติดนั้นยังไม่อาจแน่ใจได้ว่าจะช่วยให้เยาวชนรอดพ้นจากยาเสพติดได้อย่างแท้จริง หากชุมชนที่เยาวชนอาศัยอยู่ยังมีปัญหายาเสพติด หรือปัญหาที่เกิดขึ้นจากการกระทำของผู้ติดยาเสพติด เช่น ปัญหาการฉกชิงวิ่งราว ปัญหาอาชญากรรม หรือปัญหาอุบัติเหตุบนท้องถนน อันเนื่องมาจากผลของการใช้ยาเสพติด ย่อมส่งผลกระทบต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของเยาวชน และครอบครัวอย่างแน่นอน ดังนั้น ในฐานะที่เยาวชนเป็นสมาชิกคนหนึ่งของชุมชน เยาวชนควรจะมีบทบาทในการที่จะช่วยป้องกันและแก้ไขชุมชนของตนเอง ให้ปลอดภัยจากปัญหายาเสพติดได้ ดังนี้

1. รวมตัวกันเป็นกลุ่มอาสาสมัครป้องกันยาเสพติด

เพื่อร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติด เช่น การรวมกลุ่มกันเพื่อดำเนินกิจกรรมต่อต้านยาเสพติดโดยการลด ละ เลิกอบายมุข และยาเสพติดให้โทษทั้งหลาย หรือร่วม

กิจกรรมสาธารณสุขประโยชน์ต่างๆ เช่น การสร้างสรรค์และการพัฒนาชุมชนให้มีความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยน่าอยู่อาศัยและมีความปลอดภัย เป็นต้น

2. ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด และติดตามสถานการณ์ข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดอยู่เสมอ ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดจากเอกสาร สื่อประเภทต่าง ๆ ที่หน่วยงานต่าง ๆ นำมาเผยแพร่ในชุมชน หรือเข้ารับการฝึกอบรมที่หน่วยงานต่าง ๆ ได้จัดขึ้นให้เยาวชนในชุมชน ตลอดจนศึกษาและติดตามสถานการณ์ยาเสพติด ข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อมวลชนประจำวัน เพื่อเป็นความรู้ที่จะนำไปคิดและดำเนินการป้องกันและแก้ไขให้ชุมชนปลอดภัยจากยาเสพติด หรือถ่ายทอดให้กับเพื่อนในชุมชนได้รับความรู้ ความเข้าใจให้ถูกต้อง เพื่อจะได้ร่วมกันดำเนินงานเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

3. เยาวชนควรประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของชุมชน

เยาวชนควรประพฤติตนเป็นต้นแบบที่ดีแก่เด็กและเยาวชนอื่น ๆ ในชุมชนโดยไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุข และไม่ใช้ยาเสพติดทุกชนิด และควรที่จะว่ากล่าวตักเตือนเด็กและเพื่อนเยาวชนที่ประพฤติตนไม่เหมาะสมให้ปรับปรุงตนเอง นอกจากนั้นเยาวชนควรมีบทบาทในการชักจูงเพื่อนเยาวชนที่ยังหมกมุ่นในอบายมุขและยาเสพติดให้เลิกพฤติกรรมดังกล่าวการเป็นแบบอย่างที่ดี จะทำให้เยาวชนเป็นที่รักและนับถือ เป็นเยี่ยงอย่างของการประพฤติปฏิบัติตนให้แก่เด็กและเยาวชนอื่นในทางที่เหมาะสม และเติบโตเป็นผู้นำของชุมชนในอนาคต

4. ให้ความร่วมมือกับทางราชการ

ในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน ทางราชการมุ่งหวังที่จะให้ประชาชนมีความตระหนักว่า ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่ทุกคนในชุมชนควรมีส่วนร่วมในการดำเนินงานสำหรับเยาวชนในชุมชนควรมีบทบาทในการให้ความร่วมมือกับทางราชการ ดังนี้

- แจ้งข่าวสาร ให้ข้อมูลแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เมื่อทราบแหล่งผลิต แหล่งค้า และแหล่งมั่วสุมเสพยาเสพติดในชุมชน
- ร่วมเป็นอาสาสมัคร เเวรยามตรวจตราแหล่งอบายมุขและแหล่งมั่วสุมเสพยาเสพติด
- ชักชวนแนะนำให้เพื่อนเยาวชนหรือผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษา โดยให้คำแนะนำและประสานงานนำส่งผู้ติดยาเสพติดเข้าสู่สถานบำบัดรักษา ตลอดจนให้กำลังใจในการเข้ารับการบำบัดรักษาแก่ผู้ติดยาเสพติดด้วย
- เป็นอาสาสมัครติดตามผลการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดเพื่อป้องกันการติดยา และเพื่อให้ผู้เข้ารับการบำบัดรักษามีกำลังใจ ไม่ถูกทอดทิ้ง
- เป็นอาสาสมัครเผยแพร่ความรู้เพื่อการป้องกันยาเสพติดให้แก่ชุมชนในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน หากเยาวชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ตามที่ได้เสนอแนะมานี้ การดำเนินงานในบางกรณี เขาชนจะต้องกระทำด้วยความระมัดระวังเป็นพิเศษ เช่น การแจ้งข่าวสารแหล่งผลิตและแหล่งค้ายาเสพติด ตลอดจนการแจ้งข้อผู้ติดยาเสพติดในชุมชน เขาชนควรระมัดระวังในเรื่องความปลอดภัยของตนเองด้วย โดยพยายามแจ้งข่าวสารแก่ผู้ที่เขาชนไว้ใจได้เท่านั้น หรือแจ้งโดยตรงกับสำนักงาน ป.ป.ส. เพื่อดำเนินการต่อไป

นโยบายรัฐบาลในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

พรรคประชาธิปัตย์ ภายใต้การนำของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี ถือว่าการแก้ไขปัญหายาเสพติด เป็นวาระสำคัญเร่งด่วนของชาติ ที่จะต้องระดมสรรพกำลังจากทุกส่วนมาดำเนินการอย่างเป็นระบบ ครบวงจรและต่อเนื่อง เพื่อควบคุมปัญหาให้ได้ภายใน 2 ปี และลดความรุนแรงของปัญหาให้อยู่ในระดับที่ไม่เป็นอันตรายต่อสังคมภายใน 4 ปี จึงกำหนดนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ดังนี้

1. รมรณรงค์สร้างจิตสำนึกของประชาชนให้ตระหนักถึงปัญหา มีพฤติกรรมต่อต้านขบวนการค้า ยาเสพติด และร่วมกับภาครัฐในการแก้ไขปัญหายาอย่างจริงจัง
2. ดำเนินการปรับเปลี่ยนค่านิยม และพฤติกรรมในการใช้ยาเสพติดของกลุ่มเสี่ยง โดยสนับสนุนให้มีการจัดค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และลานกีฬาต้านยาเสพติดอย่างเพียงพอ
3. มุ่งเน้นการสร้างคนรุ่นใหม่ที่ไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยการสร้างภูมิคุ้มกันระยะยาวผ่านกระบวนการทางสถาบันการศึกษา ครอบครัว และชุมชน ตลอดจนลดปัจจัยเอื้อต่อการใช้ยาเสพติด เช่น แหล่งมั่วสุม อบายมุข
4. จัดตั้งหมู่บ้าน ชุมชน โรงเรียน และสถานประกอบการปลอดยาเสพติดให้ได้อย่างน้อยร้อยละ 50 ของหมู่บ้าน โรงเรียน และสถานประกอบการทั่วประเทศ
5. ให้ทุกจังหวัดสำรวจข้อมูลจำนวนผู้เสพติด และจัดทำทะเบียนผู้เสพในระดับอำเภอและจังหวัด
6. รมรณรงค์ชักชวน และใช้มาตรการทางกฎหมายให้ผู้เสพยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษา
7. ให้จังหวัด และอำเภอ จัดตั้งสถานบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ โดยใช้สถาบันทางศาสนา องค์กรภาคเอกชน ชุมชนให้เพียงพอ และเอื้ออำนวยต่อการถอนพิษยาและฟื้นฟูสมรรถภาพ
8. ให้จัดระบบรองรับผู้ที่ผ่านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพขึ้นในชุมชน เพื่อสอดส่องดูแล และให้ความช่วยเหลือ ให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข
9. สกัดกั้นการนำเข้ายาเสพติด และการส่งออกเคมีภัณฑ์ในทุกพื้นที่ชายแดนทั่วประเทศอย่างต่อเนื่องจริงจัง

10. จัดตั้งหมู่บ้านต่อต้านยาเสพติดบริเวณชายแดนที่มีสถานการณ์ปัญหารุนแรง ไม่น้อยกว่า 200 หมู่บ้าน ในทุกภาคของประเทศ

11. ปราบปรามทำลายโครงการกลุ่มนักค้า เครือข่ายผู้ที่เกี่ยวข้อง และอิทธิพลสนับสนุนตลอดจน เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดอย่างเด็ดขาด พร้อมทั้งจัดทำรายชื่อผู้ค้ายาเสพติดรายจังหวัดและปราบปรามให้เสร็จสิ้นตามเป้าหมาย

12. ดำเนินการโดยเร่งด่วนกับหมู่บ้านที่มีการค้าและแพร่ระบาดของยาบ้าอย่างรุนแรงอันเป็นเงื่อนไขสำคัญต่อการแพร่ระบาดของชุมชนอื่น โดยใช้มาตรการปราบปราม ป้องปราม การปฏิบัติการจิตวิทยาและมาตรการพัฒนา

13. จัดให้มีชุดปฏิบัติการเพื่อตอบสนองคำร้องเรียนของประชาชนให้ครอบคลุมพื้นที่ทุกจังหวัดและอำเภอที่มีการแพร่ระบาดของอย่างรุนแรงทั่วประเทศ

14. ประสานความร่วมมือในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านเพื่อหยุดยั้งการผลิตการค้าและกานำเข้ายาเสพติด บริเวณแนวชายแดน โดยกำหนดเป็นแผนปฏิบัติการร่วม

15. ประสานความร่วมมือกับนานาชาติประเทศ และองค์กรระหว่างประเทศในการจัดการผลิตนอกประเทศ การลักลอบค้ายาเสพติดและเคมีภัณฑ์ที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดอย่างจริงจัง

16. ปฏิบัติตามพันธกรณีความร่วมมือระหว่างประเทศด้านยาเสพติด ภายใต้ผลประโยชน์ของประเทศเป็นหลัก

17. ดำเนินการให้มีกฎหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปราบปรามกลุ่มนายทุนผู้สนับสนุนระดับ สำคัญ และเครือข่ายการค้ารายใหญ่

18. ใช้มาตรการทางกฎหมายเข้าดำเนินการต่อต้านกลุ่มนักค้า เครือข่ายการค้า ผู้เกี่ยวข้องผู้มีอิทธิพลเบื้องหลัง และเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องอย่างรวดเร็ว เด็ดขาด และจริงจัง

19. ให้มีกระบวนการพิจารณาตัดสินคดียาเสพติดเป็นกรณีพิเศษ เร่งรัดดำเนินคดีให้เป็นไปอย่างรวดเร็ว ใช้การลงโทษอย่างรุนแรงสำหรับคดีรายย่อย หรือผู้เสพจะเน้นการลงโทษโดนมาตรการช่วยเหลือทางสังคมแทนการลงโทษรุนแรงตามกฎหมาย

20. ส่งเสริมให้เกิดการรวมตัวในรูปของประชาสังคม เครือข่ายในกลุ่มประชาชน เพื่อต่อสู้กับปัญหาเสพติด ทั้งในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ภาค ประเทศ

21. สร้างกลไกการปฏิบัติงานแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับหมู่บ้าน โดยจัดตั้งกลุ่มอาสาสมัครต่อต้านยาเสพติด เพื่อเป็นพลังขับเคลื่อนของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายา

22. สร้างกลไกภาครัฐให้ตอบสนองการดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติดของภาคประชาชน โดยสนับสนุนการใช้มาตรการทางสังคมเข้ามาแก้ไขปัญหายาเสพติด พร้อมทั้งสนับสนุนให้ชุมชนใช้มาตรการทางสังคมที่มีอยู่เพื่อการควบคุมปัญหาในระดับพื้นที่

23. เพิ่มความเป็นเอกภาพในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ทั้งระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ

24. ส่งเสริมความเข้มแข็งและความพร้อมขององค์กรการแก้ไขปัญหายาเสพติดในทุก
ระดับ

25. จัดระบบการสนับสนุนการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพเพียงพอ และเอื้ออำนวยต่อการ
ดำเนินงาน โดยเฉพาะระบบงบประมาณ จะเน้นการกระจายลงสู่พื้นที่การแก้ไขปัญหา

26. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับ กำหนดภารกิจด้านยาเสพติดเป็นภารกิจสำคัญ
ที่ต้องดำเนินการโดยเร่งด่วน และจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงาน

27. ให้มีการประเมินสถานการณ์ปัญหาและการดำเนินงาน รวมทั้งปรับเปลี่ยนวิธีการ
ดำเนินงานให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในทุก 6 เดือน

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ความหมายของการมีส่วนร่วมของชุมชน

การมีส่วนร่วมของชุมชนนั้นนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

โคเฮนและอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff. 1981 : 6) ได้ให้ความหมาย การมีส่วนร่วมของ
ชุมชนว่า สมาชิกของชุมชนต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องใน 4 มิติ ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมการตัดสินใจว่าควรทำอะไรและอย่างไร
2. การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา รวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ
3. การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ

โดยสร้างโอกาสให้สมาชิกทุกคนของชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือและเข้ามามี
อิทธิพลต่อกระบวนการดำเนินกิจกรรมในการพัฒนา รวมถึงได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนานั้น
อย่างเสมอภาค องค์การสหประชาชาติ (United Nation. 1981 : 5) และรีเดอร์ (Reeder. 1974 : 39)
ได้ให้ความหมายเจาะจงถึงการมีส่วนร่วม ว่าการมีส่วนร่วมเป็นการปะทะสังสรรค์ทางสังคม ทั้ง
ในลักษณะการมีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคล และการมีส่วนร่วมของกลุ่ม

สุชาดา จักรพิสูทธิ์ (ออนไลน์. 2547) ศึกษาเรื่องชุมชนกับการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา สรุป
ได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน แบ่งได้ออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

1. ลักษณะการมีส่วนร่วมจากความเกี่ยวข้องทางด้านเหตุผล โดยการเปิดโอกาสให้สังคม
องค์กรต่าง ๆ ในชุมชน ประชาชนมีบทบาทหลักตามสิทธิ หน้าที่ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการ
ดำเนินงาน ตั้งแต่การคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ วางแผน การร่วมปฏิบัติและการรับผิดชอบใน

ผลกระทบที่เกิดขึ้น รวมทั้งส่งเสริม ชักนำ สนับสนุนให้การดำเนินงานเกิดผลประโยชน์ต่อชุมชน ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดด้วยความสมัครใจ

2. ลักษณะการมีส่วนร่วมจากความเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ เป็นการมีส่วนร่วมของชุมชน ที่เกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ อารมณ์ รวมทั้ง ค่านิยมของประชาชนเป็นเครื่องชี้นำตนเองให้เข้ามามีส่วนร่วม แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การกระทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทำให้ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วม เกิดความผูกพัน มีความรู้สึกรับผิดชอบต่อกิจกรรมที่ดำเนินงานด้วยความสมัครใจ

จากแนวคิดและทัศนะที่ได้กล่าวมาข้างต้นทั้งหมด สามารถแยกประเด็นสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเกิดขึ้นจาก เป้าหมายที่ต้องการ ค่านิยม ความเชื่อ วัฒนธรรมประเพณี ความผูกพัน การเสริมแรง โอกาส ความสามารถ การสนับสนุน ความคาดหวังในสิ่งที่ต้องการ โดยมีพื้นฐานของการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของเหตุผล
2. การมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของค่านิยม
3. การมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของประเพณี
4. การมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของความผูกพัน ความสนใจ

โดยสรุป การมีส่วนร่วมของชุมชนนั้น เกิดจากจิตใจที่ต้องการเข้าร่วมในกิจกรรมใด กิจกรรมหนึ่ง เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของกลุ่มคนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตทางสังคม ซึ่งการจะทำให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมนั้น ผู้ดำเนินงานจะต้องมีความเข้าใจในวิถีการดำเนินชีวิต ค่านิยม ประเพณี ทัศนคติของบุคคล เพื่อให้เกิดความสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม

ปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม

การที่ชุมชนจะเข้ามามีส่วนร่วมนั้น มีปัจจัยที่ส่งผลให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งมีนักวิชาการได้เสนอแนวคิด ดังนี้

คูฟแมน (Koufman, 1949 : 7) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนในชนบท พบว่า อายุ เพศ การศึกษา ขนาดของครอบครัว อาชีพ รายได้และระยะเวลาการอยู่อาศัยในท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน

นอกจากนี้ ประยูร ศรีประสาธน์ (2542 : 5) ได้นำเสนอปัจจัยของการมีส่วนร่วม ว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม มีด้วยกัน 3 ปัจจัย คือ

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ
2. ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ ได้แก่ การศึกษา อาชีพ รายได้ และการเป็นสมาชิกกลุ่ม
3. ปัจจัยด้านการสื่อสาร ได้แก่ การรับข่าวสารจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคลจากแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปปัจจัยต่อการมีส่วนร่วมทำกิจกรรมได้ ดังนี้
 1. ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ต่างๆ
 2. ลักษณะทางเศรษฐกิจ ได้แก่ อาชีพ รายได้
 3. การได้รับข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ ความถี่ในการรับรู้ข่าวสาร และแหล่งที่มาของข่าวสาร

ขั้นตอนการมีส่วนร่วมของชุมชน

การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเพื่อการกระทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนนั้น มีนักวิชาการได้เสนอแนวคิดถึงขั้นตอนการมีส่วนร่วมของชุมชน ดังนี้

ฟอร์นาร์อฟ (Fornaroff. 1980 : 104) เสนอว่ากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน มีขั้นตอนการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. การวางแผน รวมถึงการตัดสินใจในการกำหนดเป้าหมาย กลวิธี ทรัพยากรที่ต้องใช้ ตลอดจนการติดตามประเมินผล
2. การดำเนินงาน
3. การใช้บริการจากโครงการ
4. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

อภิญา กังสนารักษ์ (2544 : 14 – 15) ได้นำเสนอขั้นตอนการมีส่วนร่วมของชุมชนว่าชุมชนต้องมีส่วนร่วมใน 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการริเริ่มโครงการ ร่วมค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชน ร่วมตัดสินใจกำหนดความต้องการและร่วมลำดับความสำคัญของความต้องการ
2. การมีส่วนร่วมในขั้นการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการ แนวทางการดำเนินงาน รวมถึงทรัพยากรและแหล่งวิทยาการที่จะใช้ในโครงการ
3. การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินโครงการ ทำประโยชน์ให้แก่โครงการ โดยร่วมช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ เพื่อให้รู้ว่าการดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยสามารถกำหนดการประเมินผลเป็นระยะต่อเนื่องหรือประเมินผลรวมทั้งโครงการในคราวเดียวกันก็ได้

อกิน รพีพัฒน์ (2547 : 49) ได้แบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

1. การกำหนดปัญหา สาเหตุของปัญหา ตลอดจนแนวทางแก้ไข
2. การตัดสินใจเลือกแนวทาง และวางแผนพัฒนา แก้ไขปัญหา
3. การปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนาตามแผน
4. การประเมินผลงานกิจกรรมการพัฒนา

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (ออนไลน์. 2547) ได้สรุปและนำเสนอขั้นตอนการมีส่วนร่วมใน 2 ลักษณะ ได้แก่

ลักษณะที่ 1 มีขั้นตอน ดังนี้

1. การคิด
2. การตัดสินใจ
3. การวางแผน
4. การลงมือปฏิบัติ

ลักษณะที่ 2 มีขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดปัญหา
2. การวางแผน
3. การดำเนินงาน
4. การประเมินผล
5. การบำรุงรักษา และพัฒนาให้คงไว้

จากแนวคิดเกี่ยวกับขั้นตอนการมีส่วนร่วมของชุมชนทั้งหมดสรุปได้ว่า ขั้นตอนของการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนนั้นมี 6 ขั้นตอน ได้แก่

1. การค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา และแนวทางแก้ไข
2. ตัดสินใจกำหนดความต้องการ
3. ลำดับความสำคัญ
4. วางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการ แนวทางการดำเนินงาน ทรัพยากร
5. วางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการ แนวทางการดำเนินงาน ทรัพยากร
6. ดำเนินงานตามโครงการ และ/หรือ สนับสนุนการดำเนินงาน
7. ประเมินผล

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (2525, หน้า 11 -13) ได้แบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม
3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน

ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาชนบท มี 7 ขั้นตอน คือ

1. การสำรวจขั้นต้น (Preliminary reconnaissance)
2. การศึกษาเพื่อจัดลำดับความสำคัญของปัญหา (Priority problem identification studies)
3. การแสวงหาแนวทางแก้ไข (Search for solutions)
4. การกำหนดทางแก้ไขปัญหา (Assessment of solutions)
5. การปฏิบัติตามโครงการ (Project implementation)
6. การประเมินผลโครงการ (Formal project evaluation)
7. การพิจารณาทบทวนโครงการ เพื่อดำเนินการให้เสร็จสมบูรณ์ (Project reconsiderations of completion)

คุณวุฒิ คนฉลาด (2540 : 165) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นเทคนิคที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง โดยหลักการ คือ มุ่งให้สมาชิกในองค์กรมีโอกาสทำงานร่วมกันเป็นทีมหรือเป็นกลุ่ม ให้ทุกคนมีส่วนร่วม งานจึงประสบความสำเร็จ และมีประสิทธิภาพ การจัดการแบบมีส่วนร่วม เน้นการจัดการที่ผู้เกี่ยวข้องหรือควบคุมปัญหาได้ มาช่วยกันแก้ปัญหาแบบเป็นทีม ซึ่งจะได้ออมรับในปัญหา และช่วยกันแก้ปัญหาได้ดีขึ้นมักจะได้ผลทางจิตวิทยา สร้างขวัญ กำลังใจในการทำงานของทุกคนด้วย

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2541 : 3 – 4) กล่าวถึงการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า เป็นการที่บุคคลหรือคณะบุคคลเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุน ทำประโยชน์ในเรื่องต่างๆ อาจเป็นการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ หรือในกระบวนการบริหารซึ่งเกี่ยวข้องกับการเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย (Involvement) การช่วยเหลือและทำประโยชน์ (Contribution) และการรับผิดชอบ (Responsibility)

สมยศ นาวิการ (2525 : 1) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม คือกระบวนการที่ผู้ได้บังคับบัญชาที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ เป็นกระบวนการ ที่เน้นการมีส่วนร่วม

เกี่ยวข้องอย่างแข็งขันของบุคคล ใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญในการบริหาร ที่สำคัญ การบริหารแบบมีส่วนร่วมอยู่บนพื้นฐานแนวคิดของการแบ่งอำนาจหน้าที่ การบริหารให้ผู้ได้บังคับบัญชาและประการสุดท้าย คือ ต้องการให้ผู้ได้บังคับบัญชา มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริง ในกระบวนการตัดสินใจที่สำคัญขององค์กร

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบของผู้บริหารไปยังผู้ได้บังคับบัญชา หรือกลุ่มงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้กลุ่มมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายและยุทธศาสตร์ขององค์กร พร้อมทั้งร่วมดำเนินการให้งานบรรลุเป้าหมายอย่างเต็มที่ และเกิดความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิชัย ตั้งคำเจริญ (2546, บทคัดย่อ) การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของพนักงานฝ่ายปกครองในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด : ศึกษากรณีอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานฝ่ายปกครอง ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และศึกษาปัญหาหรืออุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของพนักงานฝ่ายปกครอง ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณ และเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้แบบสอบถามปลายเปิดและใช้ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าไคสแควร์ เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ผล ประชากรที่ทำการศึกษา ได้แก่ พนักงานฝ่ายปกครองในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นพนักงานฝ่ายปกครองในเขตอำเภอบางไทร ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของพนักงานฝ่ายปกครองในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับปัญหาหรืออุปสรรคของพนักงานฝ่ายปกครองในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอยู่ในระดับปานกลาง และผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า พนักงานฝ่ายปกครองที่มีรายได้มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับพนักงานฝ่ายปกครองที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และระยะเวลาดำรงตำแหน่ง ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะว่า ควรทำการศึกษากลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐอื่น ๆ ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ตลอดจนศึกษาในพื้นที่แตกต่างกัน รวมทั้งนำตัวแปรอื่น ๆ มาทำการศึกษาดูด้วยซึ่งจะทำให้ข้อสรุปจากการศึกษามีความชัดเจนและถูกต้องยิ่งขึ้น

จิตตกาญจน์ บุญส่งสวัสดิ์ (2547, บทคัดย่อ) การศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสภาผู้แทนหมู่บ้านในการรวบรวมพลังแผ่นดินประชาคมหมู่บ้าน/ชุมชน เอาชนะปัญหายาเสพติด

ศึกษากรณีคณะกรรมการสภาผู้แทนหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี โดยใช้แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วม (participation) และทฤษฎีแรงจูงใจของมนุษย์ (human motivation) มาศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนประชากรศึกษา จำนวน 97 คน จากประชากรทั้งหมด 129 คน โดยการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปรปรวนด้วยสถิติ One-way ANOVA และ t-test ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย ร้อยละ 76.30 อายุ ระหว่าง 36-50 ปี ร้อยละ 46.40 มีรายได้ระหว่าง 2,001-4,000 บาท ร้อยละ 44.30 ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในหมู่บ้านระหว่าง 41 ปีขึ้นไป ร้อยละ 48.50 และเป็นคณะกรรมการคณะอื่น ๆ ในชุมชน 62 คน ร้อยละ 63.90 การเข้าร่วมกิจกรรมอื่น ๆ เกี่ยวกับการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด 86 คน ร้อยละ 88.70 และการได้รับรู้ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการรวมพลังแผ่นดินฯ เอาชนะปัญหาเสพติดจากสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ 88 คน ร้อยละ 90.70 คณะกรรมการสภาผู้แทนหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการรวมพลังแผ่นดินฯ เอาชนะปัญหาเสพติดตามขั้นตอนและตามรูปแบบในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังพบว่า รายได้ ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่แตกต่างกัน การมีส่วนร่วมในการรวมพลังแผ่นดินฯ เอาชนะปัญหาเสพติดไม่แตกต่างกัน ส่วนการเป็นคณะกรรมการอื่น ๆ ในชุมชนหรือไม่เคยเป็น ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการรวมพลังแผ่นดินฯ เอาชนะปัญหาเสพติดของกลุ่มตัวอย่าง

สุนันทา อำไพเจนเจริญ (2547, บทคัดย่อ) การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการสนับสนุนการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ระดับการมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนและอาสาสมัครสาธารณสุขในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ตลอดจนศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และศึกษาปัญหา อุปสรรคของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในเขตเทศบาลเมืองขลุง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกรรมการชุมชน และอาสาสมัครสาธารณสุขในเขตเทศบาลเมืองขลุง จำนวน 111 คน เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows version 10.0 ในการคำนวณหาค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และหาความสัมพันธ์โดยใช้ค่า correlation coefficient พบว่า กรรมการชุมชนและอาสาสมัครสาธารณสุขในเขตเทศบาลเมืองขลุงส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุอยู่ระหว่าง 30-39 ปี มีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษามากที่สุด โดยการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐอยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่อง "เจ้าหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุนกระบวนการค้นหาและจำแนกกลุ่มผู้เสพ กลุ่มผู้ติดและกลุ่มผู้ค้าในชุมชน" มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงไปคือ "เจ้าหน้าที่มีกระบวนการกระตุ้นสร้างจิตสำนึกให้แก่

ประชาชนในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด" สำหรับค่าเฉลี่ยที่มีค่าต่ำสุด คือ "เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐสนับสนุนงบประมาณเพื่อใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ ให้แก่ชุมชนในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน"จากการศึกษากรรมการชุมชนและอาสาสมัครสาธารณสุขมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่อง "กรรมการชุมชนอาสาสมัครสาธารณสุข และประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับยาเสพติดสอดคล้องดูแลและสังเกตพฤติกรรมของประชาชนในพื้นที่" มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงไปคือ"ประชาชนได้ช่วยสอดส่องพฤติกรรมของบุคคลแปลกหน้า หรือต้องสงสัยที่เข้ามาในชุมชน" สำหรับ ค่าเฉลี่ยที่มีค่าต่ำสุด คือ "ประชาชนร่วมแจ้งเบาะแสคนร้าย แหล่งมั่วสุม อบายมุข ยาเสพติดฯลฯ"นอกจากนี้ พบว่า กรรมการชุมชนและอาสาสมัครสาธารณสุขในเขตเทศบาลเมืองขลุงที่มีเพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อายุ แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในเขตเทศบาลเมืองขลุง โดยพบว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐสร้างกระบวนการกระตุ้น สร้างจิตสำนึกให้แก่ประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกต่อการมีส่วนร่วมจากผลของนโยบายรัฐบาลเป็นสำคัญ

ประมวล ศรีทอง (2548, บทคัดย่อ) การศึกษาเรื่อง "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด กรณีศึกษากิ่งอำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ การศึกษารายได้ และอาชีพ ศึกษาโดยวิธีการสำรวจ (survey research) ด้วยการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการเก็บตัวอย่างโดยความบังเอิญ (accidental sampling) จากประชาชนผู้มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตกิ่งอำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 390 คน ผลการศึกษาพบว่า ภาพรวมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอยู่ในระดับมาก โดยกิจกรรมการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่สมาชิกในครอบครัวหมู่บ้านในการไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด มีระดับการมีส่วนร่วมเป็นลำดับที่หนึ่ง กิจกรรมการเข้าร่วมรณรงค์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของทางราชการ กิจกรรมการได้อบรมชี้แนะสมาชิกในครอบครัวให้เข้าใจโทษและพิษภัยของยาเสพติด และให้ห่างไกลยาเสพติด มีระดับการมีส่วนร่วมเป็นลำดับรองลงมาตามลำดับ กิจกรรมการมีส่วนร่วมในการควบคุมสถานบริการ และแหล่งมั่วสุมยาเสพติด มีระดับการมีส่วนร่วม

ร่วมเป็นลำดับสุดท้ายสำหรับการศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ การศึกษา รายได้และอาชีพ พบว่าเพศชาย ผู้มีอายุระหว่าง 36-60 ปี ผู้มีการศึกษาสูง ผู้มีรายได้สูง และผู้มีอาชีพรับราชการพนักงานรัฐวิสาหกิจและลูกจ้าง มีระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหามากกว่าทุกกลุ่ม

พุลสุข เพียรพิทักษ์ (2548, บทคัดย่อ) การศึกษาเรื่อง "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด : ศึกษากรณีกิ่งอำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการศึกษา 2 แบบ คือ การศึกษาข้อมูลเอกสาร การเก็บข้อมูลสัมภาษณ์เชิงลึก และการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม และผู้ศึกษาใช้การวิเคราะห์เชิงคุณภาพเพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยนำข้อมูลรูปธรรมมา จัดกลุ่มแยกแยะ เชื่อมโยงในเชิงตรรกะ และตีความ เพื่อตอบคำถามการมีส่วนร่วม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (ร้อยละ) จากการศึกษาพบว่า โครงการหมู่บ้านปลอดยาเสพติดค่อนข้างจะประสบความสำเร็จและเป็นโครงการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ภาครัฐจัดให้ และประชาชนมีส่วนร่วมในการเข้าไปแก้ไขปัญหายาเสพติดร่วมกับภาครัฐ โดยการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมกันแก้ปัญหา แต่ก็ยังคงเกิดปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงานที่ประชาชนบางส่วนยังขาดความเข้าใจในกระบวนการประชาคมหมู่บ้าน ขาดผู้นำ และอาสาสมัครที่เสียสละ เข้มแข็ง และจริงจัง ด้านบุคลากรที่รับผิดชอบในโครงการการมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอในการดูแลรับผิดชอบหมู่บ้าน รวมทั้งประชาชนและเจ้าหน้าที่ในโครงการไม่มีความมั่นใจในมาตรการรักษาความปลอดภัยของภาครัฐซึ่งจำเป็นอย่างเหลือเกินที่ทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือร่วมใจป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในทันทีและเร่งด่วน เพราะปัญหา ยาเสพติด ทำให้เกิดการสูญเสียต่อทรัพยากรบุคคล และเป็นบ่อนทำลายความมั่นคงของประเทศชาติอย่างที่สุด

จินเจตา ศักดิ์เสมอพรหม (2548, บทคัดย่อ) การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของอาจารย์และนักศึกษาในการป้องกันการใช้ความรุนแรงของนักศึกษา : ศึกษากรณีวิทยาลัยเทคนิคชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมประสพการณ์การใช้ความรุนแรงและทัศนคติของสาเหตุความรุนแรงของนักศึกษา และเพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของนักศึกษาต่อการป้องกันการใช้ความรุนแรงของนักศึกษา รวมถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันการใช้ความรุนแรง และแนวทางป้องกันปัญหาของอาจารย์ โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณและคุณภาพ ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคชลบุรี โดยทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 97 คน และเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) ได้แก่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน/นักศึกษา และหัวหน้าอาจารย์ฝ่ายปกครองหรืออาจารย์ที่เกี่ยวข้องผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์การใช้ความรุนแรงในด้านทัศนคติของนักศึกษาในสาเหตุที่

อาจก่อให้เกิดความรุนแรง ตามลำดับจากมากไปน้อย คือ เคยทะเลาะกันต้องการช่วยเหลือเพื่อน เพื่อรักษาศักดิ์ศรีของตนเอง ต้องการสร้างอำนาจการมี ส่วนการมีส่วนร่วมของนักศึกษาพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมค้นหาสาเหตุของปัญหาและแนวทางการแก้ไข ด้านการมีส่วนร่วม วางแผนดำเนินกิจกรรม และด้านการมีส่วนร่วมวางแผนและปฏิบัติ ทั้งสามด้านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันการใช้ความรุนแรงของนักศึกษา คือ อายุและระดับการศึกษา ในด้านการมีส่วนร่วมของอาจารย์ คือ มีแนวทางป้องกันทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยประสานความร่วมมือกับหน่วยงานใกล้เคียงซึ่งได้รับการสนับสนุนจากผู้กำกับ (ตำรวจ) มาสร้างความอบอุ่นให้กับนักศึกษา บูรณาการในด้านกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมด้านดนตรีและกีฬา เข้าค่ายอาสาพัฒนาชุมชนสามารถใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เพื่อสร้างความสามัคคีในสถานศึกษา รวมถึงอบรมคุณธรรมและจริยธรรมให้กับนักศึกษามีจิตสำนึกที่ดีเพื่อเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติที่ดีต่อไปในอนาคต

สมหมาย อุปถัมภ์ (2548, บทคัดย่อ) การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม : ศึกษากรณีประชาชนในเขตสถานีตำรวจนครบาลบางนา กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของประชาชนที่พักอาศัยในเขตพื้นที่สถานีตำรวจนครบาลบางนา โดยมีสมมติฐานการวิจัยพบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่พักอาศัยในเขตพื้นที่ และความรู้สึกต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่แตกต่างกัน จะมีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมแตกต่างกัน การสำรวจจะทำโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS โดยสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ One way ANOVA กรณีพบความแตกต่างจะใช้การตรวจสอบเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe' - test) ผลการศึกษาพบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของประชาชนที่พักอาศัยในเขตพื้นที่สถานีตำรวจนครบาลบางนา อยู่ในระดับปานกลาง 2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของประชาชนที่พักอาศัยในเขตพื้นที่สถานีตำรวจนครบาลบางนา ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่พักอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่สถานีตำรวจนครบาลบางนา ความรู้สึกต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจแตกต่างกัน จะมีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมแตกต่างกัน นอกจากนั้นผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความต้องการให้สายตรวจเพิ่มความถี่ในการตรวจมากขึ้นกว่าเดิม รวมทั้งให้ความสำคัญกับเบาะแสที่ได้รับแจ้งจากประชาชนมากขึ้น

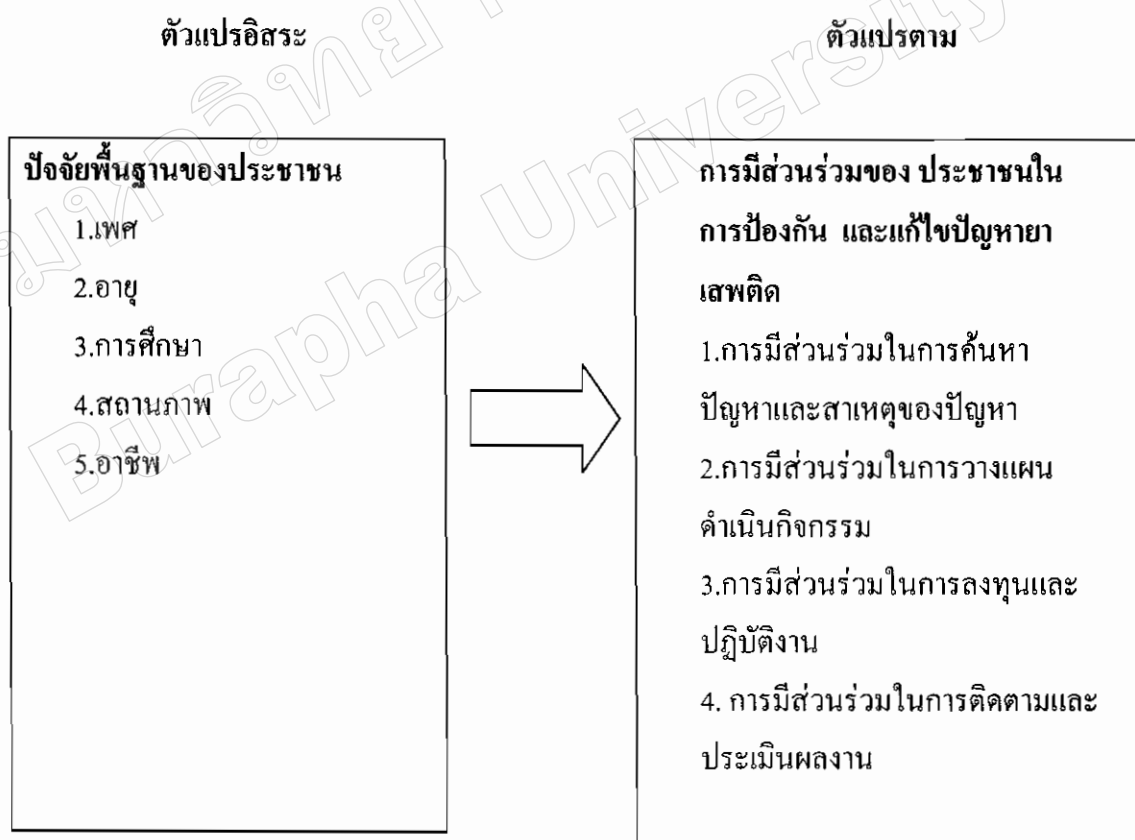
สุขกิจ สารปริง (2549, บทคัดย่อ) การศึกษาเรื่อง "การมีส่วนร่วมของกำลังพลในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหน่วย : กรณีศึกษาของรักษาความปลอดภัย กรมสรรพาวุธทหารเรือ" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมรับข้อมูลข่าวสารทั้งชนิด ประเภท โทษ และพิษภัยของยาเสพติด ผลลัพธ์ที่ได้นำมาเป็นแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหน่วยให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยออกแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่เป็นทหารกองประจำการกองรักษาความปลอดภัย กรมสรรพาวุธทหารเรือ แบบไม่เจาะจง เมื่อได้ข้อมูลแล้วนำมาวิเคราะห์ผลโดยใช้สถิติวัดเป็นค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าไค-สแควร์ผลการศึกษาพบว่า ทหารกองประจำการมีอายุระหว่าง 20-26 ปี โดยมีอายุ 20-22 ปี มากที่สุด คิดเป็น 70.51 มีการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่ามากที่สุด คิดเป็น 52.10 โดยส่วนใหญ่มีอาชีพรับเงินเดือน (ข้าราชการและลูกจ้าง) มากที่สุด คิดเป็น 46.80 กลุ่มตัวอย่างเหล่านี้ มีระดับการมีส่วนร่วม 4 ขั้นตอน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.52) โดยแยกเป็นการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง ในการปฏิบัติการอยู่ในระดับน้อย ในผลประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง และในการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้การมีส่วนร่วมในระดับปานกลางนี้ แสดงถึงความสัมพันธ์ที่เหมาะสมกับระดับวุฒิภาวะ (อายุ การศึกษา อาชีพ) ของทหารเหล่านี้ ที่สอดคล้องกับสมมติฐาน 6 ตัว ที่กำหนดไว้คือเป็นไปตามสมมติฐาน 3 ตัว คือ อายุ ความเข้าใจในพิษภัย และความถี่ในการทราบข่าวสารยาเสพติด มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม และไม่เป็นไปตามสมมติฐาน 3 ตัว คือ ระดับการศึกษา อาชีพ และแหล่งข้อมูลรับข่าวสาร ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม ในด้านความเห็นในแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดนั้น เห็นว่าการส่งไปบำบัดเป็นดีที่สุด ส่วนการเลิกเสพนั้นเห็นว่าความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องของผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงานเป็นทางเลือกที่ดี ในการนี้การเพิ่มระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้มีค่ามากกว่าเดิม สามารถกระทำได้โดยเพิ่มการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและแผนการปฏิบัติงาน ด้วยการฝึกอบรมของผู้เชี่ยวชาญในด้านยาเสพติด และแผนปฏิบัติการของหน่วยในเวลาที่เหมาะสม พร้อมกับการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

อังคณา เมืองแสน (2549, บทคัดย่อ) งานนิพนธ์เรื่องการมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมของชุมชนเมืองพัทยา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมของคณะกรรมการชุมชนเมืองในเขตเมืองพัทยา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมของชุมชนเมืองพัทยา ซึ่งข้อคำถามเป็น แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ .977 ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

(Standard Deviation) การทดสอบแบบที (T-test) และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมของชุมชนเมืองพัทยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อทดสอบความแตกต่างจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคลพบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มีอายุ การศึกษา รายได้ และอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมของชุมชนเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคณะกรรมการชุมชนเมืองที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมของชุมชนเมืองไม่แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาได้นำแนวคิดการมีส่วนร่วมของ เจมส์ คีค ปิ่นทอง (2525, หน้า 11 -13) มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา